

Ἡ κορυφή τοῦ παγόβουνου

Γράφει ὁ Γ.-Σ. Πρεβελάκης

Οἱ αὐτο-καταγγελίες τῆς ἐλληνικῆς Κυβέρνησης στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση ἐπέσυραν, ἀσφαλῶς, ἀρνητικές συνέπειες. Μακροπρόθεσμα, ὅμως, ὁ κ. Παπανδρέου, ἔστω ἀκουσίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, ἴσως ξεκίνησε μιὰ διαδικασία ἡ ὁποία ἐνδέχεται νὰ συμφιλιώσῃ τὴν Ἑλλάδα μὲ ὅσα ἀρνεῖται ἐπὶ τριάντα χρόνια. Ὅσο οἱ ἐλληνικὲς κυβερνήσεις συνεκάλυπταν τὴν πραγματικότητα, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση μπορούσε νὰ μεταφέρει τὸ πρόβλημα τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας *ad calendas graecas*. Μετὰ τὶς δηλώσεις Παπανδρέου καὶ τὴν ἐπακόλουθη ἀντίδραση τῶν ἀγορῶν, ἀναγκάζεται νὰ χειριστῇ μιὰν ἐξαιρετικὰ λεπτὴ κατάσταση.

Πόροι γιὰ τὴν διάσωση τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας βρίσκονται· λείπουν, ὅμως, τὰ προσήματα. Ἐκτός ἀπὸ τὴν ὀργιλὴ ἀντίδραση τῶν Γερμανῶν ψηφοφόρων, μιὰ «ἀναίμακτη» διάσωση τῆς Ἑλλάδος θὰ δημιουργήσῃ δεδικασμένο γιὰ ἄλλες χώρες. Κατάρρευση τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας δὲν ἀντιμετωπίζεται ὡς σοβαρὸ ἐνδεχόμενο· ἐπομένως, ἀσκοῦνται ἰσχυρές πιέσεις στὴν ἐλληνικὴ κυβέρνησι γιὰ ἐξυγίανση τῶν οἰκονομικῶν τῆς. Περισσότερο ἀπὸ τὴν οὐσία, ἐνδιαφέρει τὸ μήνυμα πρὸς τὰ ἔξω: ἡ ὁποία βοήθεια δὲν θὰ δοθεῖ ἀνωδύνως.

Εἶναι ἀμφίβολο ἂν οἱ ὑπεύθυνοί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνωσης ἀντιλαμβάνονται τὸ βάθος τῆς ἐλληνικῆς σήψης. Οἱ ἀλλεπάλληλες κοινωνικὲς ἐκρήξεις, δύσκολα διαχειρίσιμες καθὼς οἱ μηχανισμοὶ ἐπιβολῆς τοῦ νόμου εἶναι ἀχρηστευμένοι, ἐγείρουν ἐφιάλτες στὸν εὐρωπαϊκὸ ὁρίζοντα. Πίσω ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ κρίση τοῦ Ἰανουαρίου 2010, διαφαίνεται ἡ ἀνάμνηση τοῦ Δεκεμβρίου 2008. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τῆς χρεωκοπίας, οἱ Εὐρωπαῖοι ἡγέτες θὰ ἀρχίσουν νὰ φοβοῦνται γι-οιουγκοσλαβικὲς ἐξελίξεις στὴν Ἑλλάδα! Γιὰ νὰ ἀποφύγουν ἕναν τέτοιο ἐξευτελισμὸ, θὰ ἀναγκαστοῦν νὰ μειώσουν τὶς πιέσεις. Ἐντέλει θὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι τὸ ἐλληνικὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἀπλῶς οἰκονομικὸ, ἀλλὰ πολὺ εὐρύτερο.

Ἔρχονται καιροὶ χαλεποί, ὅπου θὰ δοκιμαστοῦν σοβαρὰ οἱ ἐσωτερικὲς ἰσορροπίες στὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση. Προϋποθέσεις γιὰ μιὰ διεξοδικὴ διαχείριση τῶν δυσκολιῶν αὐτῶν ἀπουσιάζουν, καθὼς οὔτε τὸ Κράτος οὔτε ἡ Κοινωνία ἔχουν προετοιμαστῇ σχετικὰ. Ἡ διακυβέρνηση Παπανδρέου ἔχει ἤδη δεῖξει τὰ ὅρια ἐνὸς κόμματος, μόνον κεφάλαιο τοῦ ὁποίου ἀπομένει τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτῆ του.

Σέ περιόδους κρίσης ἀνατρέπονται καταστάσεις πού ἔμοιαζαν ἀκλόνητες. Πολιτικὲς πρωτοβουλίες, ἀδιανόητες στὸ παρελθόν, ἀξιοποιοῦνται. Ὅσο ἡ κρίση βαθαίνει, θὰ μετατρέπεται σέ εὐκαιρία. Ἡ ἀπελπίσις τῆς κοινῆς γνώμης στὴν Ἑλλάδα θὰ διασταυρωθῇ μὲ τὴν διαπίστωση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνωσης ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ τροφοδοτεῖ μὲ χρήμα τὴν Ἑλλάδα. Ὁ συνδυασμὸς ἐντόπιας πολιτικῆς ὠρίμανσης μὲ, γιὰ πρώτη φορά, ἐνδεχόμενο οὐσιαστικὸ εὐρωπαϊκὸ ἐνδιαφέρον θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ σχηματιστῇ ἡ κρίσιμη μάζα γιὰ νὰ ἀνατραπῇ τὸ γηρασμένο κλίμα τῆς Μεταπολίτευσης.

Ὅμως, οἱ ἀντικειμενικὲς αὐτὲς συνθήκες δὲν ἀρκοῦν. Χωρὶς τὴν κατάλληλὴ ἡγεσία, ἡ εὐκαιρία θὰ χαθεῖ, βυθίζοντας τὴν χώρα ἀκόμη βαθύτερα στὴν παρακμῇ. Στὸ ὑφιστάμενο πολιτικὸ τοπίο, ἡ ἀνανεωμένη ἡγεσία τῆς Νέας Δημοκρατίας ἔχει ἐπωμιστεῖ μεγαλύτερη ἱστορικὴ εὐθύνη ἀπὸ ὅσες καὶ ὅποιες ὁμάδες διηύθυναν τὴν χώρα ἀπὸ τὴν Μεταπολίτευση καὶ ἔξῃς. Ὁφείλει, ἐπομένως, νὰ ἀξιοποιήσῃ στὸ μέγιστο τὴν περίοδο τοῦ *inter-regnum*, τὴν ὁποία διανύουμε.

Πολιτικὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἀσκηθεῖ χωρὶς ὀργανωμένες καὶ συνειδητὲς δυνάμεις. Τὸ παλαιὸ κόμμα ἔχει διαβρωθεῖ ἀπὸ τὸ ἐπικρατήσαν φθοροποιὸ ὕφος καὶ ἡθος· τὸ ζητούμενο δὲν συντελεῖται μὲ «ἡπια προσαρμογὴ». Ἄν ἡ νέα ἡγεσία ἀποτύχῃ νὰ μεταμορφώσῃ ἄρδην τὸ κόμμα κατὰ τοὺς ἐπόμενους μῆνες, θὰ ἀπολέσῃ ὄχι μόνον μιὰ μάχη, ἀλλὰ τὸν πόλεμο.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἡγέτες, ἀργὰ ἢ γρήγορα, θὰ ἀναγνωρίσουν στὴν καθ' ἡμᾶς οἰκονομικὴ κρίση τὴν κορυφὴ ἐνὸς παγόβουνου πού ἀπειλεῖ νὰ μετατρέψῃ τὴν Ἑνωση σέ Τιτανικὸ· ἐπομένως, θὰ ἀποκτήσουν αὐξὼν ἐνεργὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἐλληνικὴ πολιτικὴ. Ἡ ἡγεσία τῆς Νέας Δημοκρατίας πρέπει νὰ ἀξιοποιήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτό: νὰ ἐξασφαλίσῃ, ἤδη ὡς ἀντιπολίτευση, τὴν στήριξη τῆς Εὐρώπης στὸ μεταρρυθμιστικὸ τῆς ἔργο καὶ νὰ ἀναδείξῃ τὴν σημασίαν τῆς προσπάθειας αὐτῆς γιὰ τὴν Νότιο-Ἀνατολικὴ Εὐρώπη.

Ὁ τρέχων κυβερνητικὸς λόγος ἐξ ἀρχῆς ἀπεκάλυψε καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ ἀποκαλύπτει τὶς ἐσωτερικὲς του ἀντιφάσεις. Ἡ Νέα Δημοκρατία, ἀπηλλαγμένη ἐπὶ τέλους ἀπὸ ἀντιδεξιὰ σύνδρομα, μπορεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ ἐλπίδα καὶ ἐμπιστοσύνη στοὺς Ἕλληνες, ἀνακαλώντας τὴν ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια καὶ τὸν πατριωτισμὸ.